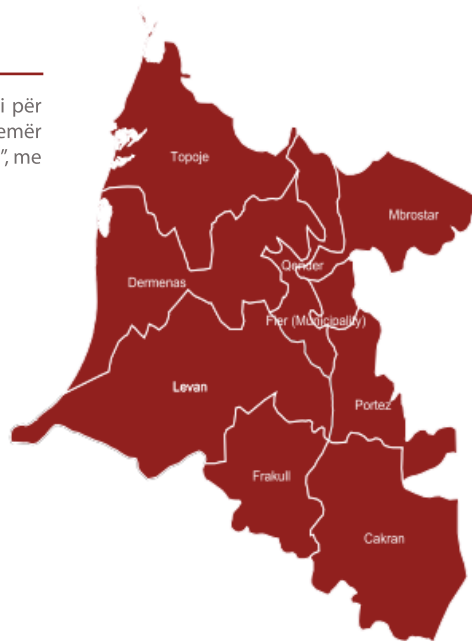

“TË BUXHETOJMË PËR RININË ME RININË”

Bashkia e Fierit

Kjo analizë u përgatit nga Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve, në emër të rrjetit të organizatave “Zëri i të rinjve”, me mbështetjen e UNFPA-së.

Nëntor 2018

Autor:

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve

© Aplikimet për leje për të shumëfishuar ose përkthyer pjesë nga ky publikim duhet të dërgohen në:

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve (Observatori)

Rr. "Blv. Bajram Curri" Nd. 136, H. 14, Ap. 1

Njësia Administrative Nr 5, 1019, Tiranë, Shqipëri

Tel: 00355 42 258 987

Email: info@observator.org.al

Webmail: www.observator.org.al

Kjo analizë u realizua në kuadër të zbatimit të programit "Për ngritjen, koordinimin dhe zgjerimin e platformës advokuese të shoqërisë civile mbi çështjet e Konferencës Ndërkombëtare për Popullsinë dhe Zhvillimin (ICPD) dhe Objektivat e Zhvillimit të Qendrueshëm (SDGs)". Publikimi u realizua me mbështetjen e "Fondit për Rezultate të Përbashkëta nga UN DOCO".

EKSPERTE E ANALIZËS

Monika Kocaqi

EKIPI MENAXHUES

Elma Tërshana

Eridjona Vallja

Andi Rabiaj

Migena Vallja

SUPERVIZUESE

Elida Nuri

Një falenderim i shkon stafit të Bashkisë së Fierit, që ka bashkëpunuar me Observatorin dhe ka mundësuar të dhënat ndër vite mbi aktivitetet dhe buxhetin e planifikuar dhe realizuar për të rejtat dhe të rinjtë. Në veçanti, falenderojmë Z. Armando Subashi - Kryetar i Bashkisë Fier, Z. Agron Margilaj - Drejtor i Shërbimeve Sociale dhe Znj. Alma Guma - Punonjëse e Njesisë për Mbrojtjen e Fëmijëve.

Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e Observatorit në emër të rrjetit të organizatave "Zëri i të rinjve". Opinionet e shprehura këtu janë të autorëve/eve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht opinionet e UNFPA-së.

PËRSE BUXHETIMI “PËR RININË” DHE “ME RININË”?

Rinia në Shqipëri është pjesë e programit dhe politikave të qeverisë dhe citohet si grup prioritar në dokumenta të veçantë të hartuar për këtë qëllim. Ofrimi i një tërësie shërbimesh dhe informacionesh edukuese në fushën e shëndetësisë, arsimit, punësimit, zhvillimit ekonomik, kulturës, sportit, argëtimit, mjedisit e vullnetarizimit, si dhe angazhimi i rinisë në proceset planifikuese e vendimmarrëse, është domosdoshmëri¹. Këto shërbime mund dhe duhet të ofrohen kryesisht nga njësitë bazë të vetëqeverisjes vendore (bashkitë), të cilat janë më afër qytetar/eve dhe njohin më mirë nevojat e tyre.

Të rejtat dhe të rinjtë duhet të jenë pjesë e iniciativave planifikuese e zhvilluese të ndërmarra si në nivel qendror, ashtu edhe nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, sidomos nga bashkitë.

Ligji 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” në nenin 38, pika 2 kërkon shprehimisht që, pas finalizimit të projekt dokumentit të programit buxhetor afatmesëm të rishikuar, kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore të marrë masa për publikimin e tij dhe më pas të organizojë seanca dëgjimore me komunitetin dhe grupet e interesit². Në këtë kuadër, bashkitë mund dhe duhet të mbështetin iniciativat planifikuese buxhetore për të rejtat dhe të rinjtë në linjë me nevojat e këtij grupi, duke u udhëhequr dhe zbatuar legjislacionin në fuqi dhe dokumentat kryesorë strategjikë të hartuar për këtë qëllim. Si dy nga më të rëndësishmet mund të përmendim:

1. Ligji 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore” si një nga ligjet bazë mbi të cilin organizojnë punën dhe funksionojnë njësitë e vetëqeverisjes vendore, ka të shprehur qartësisht detyrimin dhe përgjegjësinë për trajtimin me prioritet të rinisë. Konkretisht këto detyrime evidentohen në:

(i) nenin 3, ku përcaktohet misioni i vetëqeverisjes vendore, në pikat d), dh) dhe f) sipas të cilave realizimi i shërbimeve duhet të bëhet në forma të përshtatshme, bazuar në nevojat e antar/eve të bashkësisë, në përputhje me standardet e kërkuara me ligj apo akte të tjera normative, si dhe përmes nxitjes efektive të pjesëmarrjes gjithëpërfshirëse të bashkësisë në qeverisjen vendore;

(ii) nenin 23, ku përcaktohen funksionet e bashkisë në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike (kryesisht në mirëmbajtjen e institucioneve arsimore apo zhvillimin e aktiviteteve edukuese e promovuese në fushën e shëndetësisë, etj);

(iii) nenin 24, ku përcaktohen funksionet e bashkisë në fushën e shërbimeve sociale;

(iv) nenin 25, ku përcaktohen funksionet e bashkisë në fushën e kulturës, sportit dhe shërbimeve argëtuese;

(v) nenin 26, ku përcaktohen funksionet e bashkisë në fushën e mbrojtjes së mjedisit;

(vi) nenin 28, ku përcaktohen funksionet e bashkisë në fushën e zhvillimit ekonomik vendor;

(vii) nenin 29, ku përcaktohen funksionet e bashkisë në fushën e sigurisë publike.

Garantimi i pjesëmarrjes publike të grupeve të ndryshme shoqërore në procesin e vendimmarrjes shprehet qartësisht edhe në nenin 16 të këtij ligji, ku përcaktohet detyrimi për konsultime publike në njësitë e vetëqeverisjes vendore.

¹Fushat e mësipërme përbëjnë dhe thellojnë objektivat e përgjithshme të Planit Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015-2020

²Ligji Nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, neni 38, pika 2, fq. 16

³Planit Kombëtar i Veprimit për Rininë 2015-2020, fq.9

⁴Për të rritur ndërgjegjësimin mbi rëndësinë e investimit në zhvillimin e aftësive të të rejave dhe të rinjve, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara vendosi në Rezolutën A/RES/69/145 që data 15 Korrik të njihet si Dita Botërore e Aftësive të të rejave dhe të rinjve (World Youth Skills Day). Për më shumë informacion vizitoni faqen: <http://www.un.org/en/events/youthskillsday/index.shtml>

2. **Plani Kombëtar i Veprimit për Rininë (PKVR) 2015-2020**, miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave Nr. 383, datë 6 maj 2015, është një ndër dokumentat kryesorë që udhëheq punën e qeverisjes qendrore, si dhe të njëjve të vetëqeverisjes vendore për veprime dhe masa për të rejtat dhe të rinjtë në Shqipëri. Qëllimi i këtij plani është zhvillimi dhe koordinimi i politikave ndërsektoriale rinore në edukim, punësim, shëndetësi e kulturë, si dhe forcimi i pjesëmarrjes së të rejave e të rinjve në jetën shoqërore dhe proceset vendimmarrëse. Misioni i Planit Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015-2020 qartësisht evidenton nevojën për *“përmirësim të cilësisë së jetës së të rejave e të rinjve dhe forcim të statusit të tyre, përmes zhvillimit të më shumë mundësive në edukim, punësim, shëndetësi, kulturë, si dhe rritje të pjesëmarrjes së plotë të tyre në shoqëri dhe vendimmarrje”*⁹. Bazuar mbi këtë dokument strategjik, njësitë e vetëqeverisjes vendore duhet të hartojnë dhe zbatojnë planet e tyre të veprimit në nivel vendor, duke synuar përbushjen e misionit dhe qëllimit të sipërcituar.

SI PARAQITET SITUATA NË BASHKINË FIER?

Në planifikimet dhe ndërhyrjet në shërbim të komunitetit – pra përfshirë edhe rininë - Bashkia e Fierit orientohet, veç të tjerash, përmes: (i) Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020, (ii) Planit të përgjithshëm vendor, ku përfshihet strategjia e zhvillimit lokal, si dhe (iii) Strategjisë Sektoriale për Shëndetin, ku përfshihen shëndeti seksual i të rejave dhe të rinjve, si dhe çështje të tjera të ngjashme. Ndërsa në terma buxhetorë, është përgatitur Plani Buxhetor Afatmesëm 2018-2020, mbi bazën e të cilit, në përputhje me ligjin për financat e vetëqeverisjes vendore, bëhet dhe planifikimi buxhetor vjetor.

Bazuar në informacionin e dhënë nga bashkia, situata në lidhje me të rejtat dhe të rinjtë paraqitet si në vijim:

- Bashkia e Fierit nuk disponon një shifër të saktë të numrit të të rejave dhe të rinjve të grupmoshës 15-29 vjeç.
- Në Fier ka gjithsej 16 (gjashtëmbëdhjetë) shkolla të mesme, një qendër rinore dhe një qendër shumëfunktionale.
- Ekziston një strukturë e përbërë nga përfaqësues/et (deputet/et) e të gjitha shkollave të mesme të bashkisë Fier, të përzgjedhur përmes zgjedhjeve të lira dhe demokratike të mbajtura në secilën prej këtyre shkollave, e quajtur “Parlamenti rinor”. Kjo strukturë është pjesë e organizatës “Epoka e re”.
- *Nuk ka një Bord/Këshill rinor në bashki.*
- *Nuk ekziston një plan sektorial për rininë* (që të bazohet dhe në Planin Kombëtar të Veprimit për Rininë), por disa prioritete për këtë grup janë parashikuar në planin e zhvillimit lokal.

⁹Plani Kombëtar i Veprimit për Rininë 2015-2020, fq.9

- Bashkia nuk ka zbatuar programe për të rejat dhe të rinjtë në tre vitet e fundit (2015-2017) dhe nuk ka të parashikuar të tillë edhe për vitin 2018, me përjashtim të *mbështetjes me ambiente për aktivitete të ofruar për organizatën rinore "Epoka e re"*. Gjithashtu në 05.06.2018, Bashkia Fier ka nënshkruar një Marrëveshje Bashkëpunimi 2 vjeçare me *Observatorin për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve, në emër të rrjetit të organizatave "Zëri i të Rinjve"*, me qëllim mobilizimin, integrimin dhe fuqizimin e potencialeve të të rejave dhe të rinjve përmes shërbimeve ndërgjegjësuese, informuese, avokuese e lobuese, në fushat e edukimit, kujdesit, shëndetit dhe punësimit.
- Bashkia nuk ka punonjës apo njësi dedikuar shëndetit publik dhe as punonjës apo njësi të veçantë dedikuar rinisë.
- Buxheti i bashkisë dedikuar direkt ose indirekt për rininë *është pjesë e buxhetit të Drejtorisë së Shërbimeve Sociale*. Buxheti për rininë i planifikuar dhe realizuar gjatë tre viteve të fundit nën "Shërbimet Sociale" *rezulton të ketë pësuar rritje në dy vitet e fundit*, siç paraqitet në tabelën në vijim:

VITI	KATEGORIA	BUXHETI I PLANIFIKUAR(LEKË)	BUXHETI I REALIZUAR(LEKË)
2015	Shërbimet Sociale	500,000	500,000
2016	Shërbimet Sociale	70,000	70,000
2017	Shërbimet Sociale	1,500,000	1,000,000
2018	Shërbimet Sociale	2000,000	

- Njoftimet e ndryshme mbi edukimin, trajnimin apo bursat për të rejat dhe të rinjtë pasqyrohen online në faqen e internetit të bashkisë: www.bashkiafier.gov.al
- Bashkia nuk ka bërë ndonjë vlerësim/anketim për të identifikuar nevojat dhe prioritetet e të rejave dhe të rinjve në Fier. Po kështu, Këshilli Bashkiak nuk ka organizuar *seanca dëgjimore për problemet e rinisë* apo *për probleme të shëndetit publik*. Zakonisht informacioni në lidhje me situatën për rininë mbledhet gjatë organizimit të aktiviteteve të ndryshme në shkolla. Megjithatë, kur pyetet për rëndësinë e aktiviteteve me fokus shëndetin seksual e riprodhues, si dhe ato sensibilizuese për shëndetin dhe kujdesin shëndetësor, bashkia i vlerëson ato si aktivitete tepër të rëndësishme, së bashku me: krijimin e bordeve këshilluese të përbashkëta mes bashkisë e rinisë; pasjen e një manuali shpjegues për të rejat e të rinjtë për t'u njohur me të drejtat e tyre mbi shëndetin e kujdesin shëndetësor; shkëmbimin e eksperiencave mes të rejave e të rinjve nga bashki të ndryshme me ndërmjetësimin e drejtuesve vendorë, etj.

Ndërkohë, nga një anketim i kryer nga UNFPA me ekspertizën e Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve, me 100 të reja e të rinj të bashkisë Fier (62% vajza dhe 25% nga zonat rurale Libofshë, Qendër e Mbrostar), gjatë periudhës prill-maj 2018, rezultoi se:

- Afërsisht **1 në 15 të reja dhe të rinj** kanë dëgjuar se çfarë janë Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (Sustainable Development Goals - SDGs). **Interneti** është burimi kryesor i marrjes së këtij informacioni nga 67% e të rejave dhe të rinjve të zonave urbane dhe **shkolla** është cituar si burim kryesor informacioni për të rejtat dhe të rinjtë e zonave rurale, në të njëjtën përqindje (67%). **Familja** gjithashtu përmendet si burim informacioni nga të rejtat dhe të rinjtë e zonave urbane, ndërkohë që nga asnjë prej këtyre të fundit nuk përmendet shkolla si burim informacioni për këtë qëllim.
- Vetëm **1% e të rejave dhe të rinjve të grupmoshës 14 – 18 vjeç shprehen se janë përfshirë personalisht në arritjen e SDG-ve; 3% e të rejave dhe të rinjve** shprehen se janë **përfshirë pjesërisht** për arritjen e tyre, ndërsa **1% e të rejave dhe të rinjve të grupmoshës 14-18 vjeç shprehen se dëshirojnë të përfshihen, por nuk kanë informacionin e nevojshëm se si mund të ndodhë kjo gjë.**
- **1 në 13 të reja dhe të rinj nuk kanë marrë ndonjëherë informacion** mbi shëndetin seksual dhe riprodhues.
- Të rejtat dhe të rinjtë **më të informuar** mbi shëndetin seksual dhe riprodhues janë vajzat **në zonat urbane (46%)**, ndërsa **më pak të informuar** janë **djemtë në zonat rurale (7%)**. Shkolla dhe interneti janë burimi më i shpeshtë i informacionit të përdorur për pasurimin e njohurive të të rejave dhe të rinjve mbi këtë çështje.
- **Shumica e të rejave dhe të rinjve (49%)** shprehen se informacioni i marrë në shkollë mbi shëndetin seksual dhe riprodhues është **pjesërisht i mjaftueshëm. 27% e të rejave dhe të rinjve në zonat urbane** shprehen se informacioni i marrë në shkollë mbi shëndetin seksual dhe riprodhues është **i mjaftueshëm**, përkundërt **7% të të rejave dhe të rinjve në zonat rurale**. Asnjë prej të rejave dhe të rinjve të anketuar në zonat rurale nuk është shprehur se informacioni mbi shëndetin seksual dhe riprodhues i marrë në shkollë është i pamjaftueshëm.
- **48% e të rejave dhe të rinjve në zonat rurale dhe 45% në zonat urbane** nuk flasin me prindërit e tyre mbi çështjet e shëndetit seksual dhe riprodhues. Vetëm **17% e të rejave dhe të rinjve në zonat urbane dhe 28% e të rejave dhe të rinjve në zonat rurale** pohojnë se flasin me prindërit e tyre. **8% e të rejave në zonat rurale** shprehen se prindërit nuk i lejojnë të komunikojnë mbi shëndetin seksual dhe riprodhues në familjet e tyre.
- **1 në 4 të reja dhe të rinj** janë në dijeni të programeve / prioriteteve të bashkisë në lidhje me rininë (kryesisht vajzat në zonat urbane, në masën 39%).
- Shumica e të rejave dhe të rinjve (61% në zonat urbane dhe 60% në zonat rurale) shprehen se **nuk kanë marrë ndonjëherë pjesë në takimet** që bashkia ka zhvilluar me të rejtat dhe të rinjtë për përcaktimin e prioriteteve të zhvillimit të zonës. Ndërsa 20% e të rejave dhe të rinjve në zonat rurale dhe 7% e të rejave dhe të rinjve në zonat urbane shprehen se **marrin pjesë gjithmonë** në takimet e bashkisë.

Aktivitetet argëtuese dhe kulturore dhe takimet e vazhdueshme informuese janë programet më të preferuara që të rejtat dhe të rinjtë do të donin të përfitonin nga bashkia e Fierit. Gjithashtu të rejtat dhe të rinjtë kanë identifikuar si shërbime të preferuara edhe ofrimin e mundësive të punësimit, bursave, funksionimin e forumeve rinore dhe organizatave të shoqërisë civile.

ÇFARË MUND TË PËRFSHIHET NË BUXHETIN E VITIT 2019 PËR RININË?

Bashkia e Fierit, në përbushje të detyrimeve dhe përgjegjësi të saj për përmirësimin e situatës së të rejave dhe të rinjve fierak/e, si dhe në zbatim të Planit Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015-2020 mund të përfshijë në planifikimin buxhetor për vitin 2019 disa nga veprimet që përshkruhen në vijim:

QËLLIMI	VEPRIMI / PROJEKTI	KOHËZGJATJA	TREGUES	SHËNIME
1. Nxitja dhe pjesëmarrja e të rejave dhe të rinjve në proceset dhe vendimmarrjet demokratike	1.1. Krijimi i Bordit Rinor Këshillimor duke respektuar balancën gjinore si dhe përfaqësimin e të rejave dhe të rinjve nga grupe të pafavorizuara (persona me aftësi të kufizuara, minoriteti Rom, Egjiptjan, komuniteti LGBTI, etj).	- Janar 2019: Krijimi i Bordit Këshillimor - 2019 - e në vijim: Aktivizimi i këtij Bordi në mbledhjet dhe proceset vendimmarrëse të bashkisë.	- Lista e antarë/eve të Bordit Këshillimor Rinor, publikuar në faqen e internetit të bashkisë. - Pjesëmarrja dhe diskutimi i tyre pasqyruar në proces-verbalet e mbledhjeve përkatëse.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 1, aktivitetin 1.2.2 të PKVR 2015-2020. Ai mund të kryhet në bashkëpunim me rrjetin e organizatave "Zëri i të rinjve", organizatën rinore "Epoka e re", si dhe me të rejtat dhe të rinjtë në shkolla.
	1.2. Aktivitete sensibilizuese me qëllim zvogëlimin e stereotipeve / diskriminimit gjinor dhe përfshirjen e të rejave dhe të rinjve në proceset vendimmarrëse dhe jetën publike.	Gjatë gjithë vitit 2019	- Numri i aktiviteteve me fokus diskriminimit gjinor dhe përfshirjen e rinisë në vendimmarrje, të organizuara nga bashkia në shkollat e mesme të qytetit. - Numri i të rejave dhe të rinjve të pranishëm si dhe që japin mendim në mbledhjet e Këshillit Bashkiak apo seancat / dëgjuesat publike që organizon bashkia për çështje të ndryshme.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 1, aktivitetin 1.2.3 të PKVR 2015-2020. Nëpunësja e Barazisë Gjinore në bashki mund ta përfshijë organizimin e aktiviteteve të tilla në shkolla si pjesë të punës edukuese / informuese për çështjet e barazisë gjinore dhe mosdiskriminimit.
2. Nxitja e punësimit të të rejave dhe të rinjve përmes politikave efektive të tregut të punës	2.1. Vlerësimi i kërkesës së tregut të punës dhe traditës apo nevojave specifike të Fierit, në lidhje me kurset e formimit profesional që mund të ofrohen nga Agjensia e Formimit Profesional (AFP) për të rejtat dhe të rinjtë fierak/e.	Janar-Mars 2019	- Raporti i vlerësimit të situatës - Propozimet drejtuar AFP dhe Zyrës Rajonale të Punësimit (ZRP) Fier mbi kurset e reja të formimit profesional që duhet të hapen në Fier.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 2, aktivitetin 2.2.6 të PKVR 2015-2020. Ai duhet të zhvillohet në bashkëpunim të ngushtë me AFP dhe ZRP Fier, si dhe me bizneset ekzistuese të zonës.

			-Numri i kurseve të reja të hapura nga AFP.	
	2.2. Organizimi i takimeve sensibilizuese me të reja dhe të rinjtë mbi rëndësinë e ndjekjes së kurseve të formimit profesional të bazuara në nevojat dhe specifikat e zonës.	Prill – Dhjetor 2019	-Numri i takimeve të organizuara në shkolla. -Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e në këto takime. -Numri i të rejave dhe të rinjve të regjistruar/a në kurset e formimit profesional.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 2, aktivitetin 2.2.7 të PKVR 2015-2020.
3. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete mjedisore	3.1. Nxitja e pjesëmarrjes aktive të të rejave dhe të rinjve në hartimin dhe monitorimin e politikave mjedisore në nivel lokal.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i të rejave dhe të rinjve që marrin pjesë aktivisht në seancat e Këshillit Bashkiak, dëgjuesat publike apo aktivitetet mbi mjedisin, të organizuara nga bashkia.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 3, aktivitetin 3.7.2 të PKVR 2015-2020.
	3.2. Aktivitete pastrimi, pyllëzimi apo riciklimi me qëllim rritjen e sensibilitetit të të rejave dhe të rinjve, si dhe komunitetit në tërësi mbi mbrojtjen e mjedisit.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i aktiviteteve sensibilizuese të organizuara. -Numri i pemëve të mbjella dhe sasia e plehrave të grumbulluara apo ricikluara.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 3, aktivitetin 3.7.5 të PKVR 2015-2020.
	3.3. Aktivitete sensibilizuese mbi mjedisin dhe ndikimin e tij në shëndetin e gjeneratës së re.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i aktiviteteve të zhvilluara. -Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e.	Ky veprim mund të jetë pjesë e aktiviteteve që duhet të organizojë Drejtoria e Shërbimeve Sociale në Bashki.
4. Nxitja e përfshirjes së të rinjve në aktivitete artistike e kulturore	4.1. Mbështetje për grupet e reja rinore kulturore dhe artistike (këngë, teatër, animacione) të krijuara nga të reja dhe të rinjtë e shkollave të Fierit dhe përfshirja e tyre në ngjarje apo festa të rëndësishme të qytetit.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i grupeve të reja rinore të mbështetura. -Numri i aktiviteteve të bashkisë në të cilat janë të ftuara dhe kanë performuar këto grupe rinore.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 6, aktivitetin 6.1.2 të PKVR 2015-2020.

5. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete edukuese shëndetësore	4.2. Promovimi i jetës artistike dhe kulturore përmes organizimit të aktiviteteve artistike-kulturore edhe në zonat rurale.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i aktiviteteve artistike-kulturore të organizuara me mbështetjen e bashkisë, në zonat rurale, me grupet rinore.	Ky veprim është në përputhje me objektivin strategjik 6, aktivitetin 6.2.1 të PKVR 2015-2020.
	5.1. Aktivitete që promovojnë një kulturë të hapur dhe të lirë rreth shëndetit seksual, për të ulur stigmatizmin dhe diskriminimin.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i aktiviteteve të zhvilluara në shkollat e qytetit dhe në zonat rurale. -Numri i të rejave dhe të rinjve që marrin pjesë.	Ky veprim mund të jetë pjesë e aktiviteteve që duhet të organizojë Drejtoria e Shërbimeve Sociale në Bashki.
	5.2. Krijimi dhe mbështetja e grupeve "edukatorë bashkëmohatarë" ("peer education groups") për nxitjen e organizimit të aktiviteteve edukuese shëndetësore mes të rejave dhe të rinjve në zonat rurale, si dhe në komunitetin Rom, Egjiptjan, LGBTI, etj.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Grupet e "edukatorëve bashkëmohatarë" të krijuara. -Numri i aktiviteteve të organizuara nga grupet e "edukatorëve bashkëmohatarë" me të rejtat dhe të rinjtë e zonave apo komuniteteve të caktuara.	Ky veprim mund të jetë pjesë e aktiviteteve që duhet të organizojë Drejtoria e Shërbimeve Sociale në Bashki, në bashkëpunim me Rrjetin e organizatave "Zëri i të rinjve" dhe organizatën rinore "Epoka e re".
	5.3. Konkurse mes shkollave të mesme mbi rolin e qeverisjes vendore në çështje të shëndetit seksual dhe riprodhues.	Gjatë ditëve dedikuara shëndetit përgjatë vitit 2019	-Numri i aktiviteteve të zhvilluara në shkollat e qytetit dhe në zonat rurale. -Numri i të rejave dhe të rinjve që marrin pjesë.	Ky veprim mund të jetë pjesë e aktiviteteve që duhet të organizojë Drejtoria e Shërbimeve Sociale në Bashki.
6. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete për arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qendrueshëm (Sustainable Development Golas – SDGs)	6.1. Aktivitete informuese mbi SDG-të me qëllim njohjen e tyre dhe sensibilizimin e të rejave dhe të rinjve mbi rolin që mund dhe duhet të luajnë për përmbushjen e këtyre objektivave.	Gjatë gjithë vitit 2019	-Numri i aktiviteteve me fokus SDG-të, të organizuara nga bashkia në bashkëpunim me Rrjetin "Zëri i të rinjve" dhe organizatën "Epoka e re", në shkollat e mesme të qytetit.	Në realizimin e aktiviteteve të tilla mund të angazhohet jo vetëm Nëpunësja e Barazisë Gjinore por edhe stafi përgjegjës në bashki për çështje të edukimit.

	<p>6.2. Mbështetja e iniciativës “Rinia fierake për SDG-të”, përmes hartimit dhe financimit për zbatimin e një plani veprimesh konkrete në këtë drejtim.</p>	<p>Janar - Qershor 2019: Hartimi i dokumentit të planit të veprimeve për përfshirjen e të rejave dhe të rinjve në arritjen e SDG-ve. Korrik – Dhjetor 2019, e në vijim: Zbatimi i planit të hartuar, duke ofruar mbështetjen e duhur financiare, infrastrukture, etj.</p>	<p>- Dokumenti i Planit të Veprimeve për arritjen e SDG-ve përmes kontributit të të rejave dhe të rinjve fierakë/e. - Numri i iniciativave të financuara nga bashkia, përt’u zbatuar nga të rejtat dhe të rinjtë fierakë/e në kuadër të SDG-ve.</p>	<p>Bashkëpunimi me Rrjetin “Zëri i të rinjve”, organizatën “Epoka e re”, si dhe me akademikët dhe median, lehtëson zhvillimin e aktiviteteve të tilla dhe ndihmon në prezantimin e ideve inovative për të kontribuar për arritjen e SDG-ve.</p>
	<p>6.3. Panairi i ideve në kuadër të “Ditës Botërore të Aftësive të të rejave dhe të rinjve”⁴, bazuar në trajnimet e formimit profesional të ofruara mbi bazën e nevojave dhe karakteristikave të zones.</p>	<p>15 Korrik 2019</p>	<p>- Panairi i organizuar në bashkëpunim me AFP dhe ZRP. - Numri i ideve të prezantuara. - Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e.</p>	<p>Ky aktivitet është në përputhje me SDG 4 “Sigurimi i arsimit cilësor gjithëpërfshirës e të barabartë për të gjithë dhe nxitja e mundësive të të nxënit gjatë gjithë jetës”. Aktiviteti mund të kombinohet (dhe kontribuon) edhe me veprimet e planifikuara në qëllimin 2, të fokusuara tek rinia dhe nxitja e punësimit (siç paraqiten më sipër në këtë tabelë).</p>

⁴Për të rritur ndërgjegjësimin mbi rëndësinë e investimit në zhvillimin e aftësive të të rejave dhe të rinjve, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara vendosi në Rezolutën A/RES/69/145 që data 15 Korrik të njihet si Dita Botërore e Aftësive të të rejave dhe të rinjve (World Youth Skills Day). Për më shumë informacion vizitoni faqen: <http://www.un.org/en/events/youthskillsday/index.shtml>

ÇFARË HAPASH DUHET TË HEDHË BASHKIA PARALELISHT ME PËRFSHIRJEN NË BUXHETIN E VITIT 2019 TË DISA PREJ VEPRIMEVE TË PROPOZUARA MË SIPËR?

- Të marrë masa të menjëhershme për të siguruar një bazë të saktë të dhënash (databazë) në lidhje me numrin e të rejave dhe të rinjve në qytet dhe zonat rurale pjesë e territorit të bashkisë, duke siguruar që kjo bazë të dhënash të përmbajë detaje mbi gjininë, moshën, nevojat e veçanta të tyre, etninë, etj.
- Të bashkëpunojë me rrjetin dhe organizatat rinore me qëllim ofrimin e modelit për nxitjen e krijimit të grupeve dhe shoqatave rinore, nga të rejtat dhe të rinjtë e tjerë të qytetit dhe të zonave rurale pjesë e territorit të bashkisë.
- Të organizojë sesione të hapura dhe dëgjesa publike me fokus të veçantë të rejtat dhe të rinjtë dhe nevojat e tyre. Për të siguruar pjesëmarrjen në këto sesione e dëgjesa, të organizojë fillimisht takime të shkurtra informuese në shkollat e qytetit dhe të zonave rurale, ku të ftohen të rejtat dhe të rinjtë të bëhen pjesë e dëgjesave që do të organizojë bashkia. Në këto takime duhet të paraqitet dhe kalendari i dëgjesave që mendohet të organizohen. Një kopje e këtij kalendari me datat, oraret dhe vendin e organizimit të këtyre dëgjesave, duhet të publikohet edhe në faqen e internetit të bashkisë.
- Të marrë masa për të caktuar një specialist/e që në përshkrimin e punës së saj/tij të ketë detyra që lidhen specifikisht me rininë dhe ndjekjen e prioritetëve të saj.
- Të marrë masa që të koordinojë aktivitetet shëndetësore, edukuese e kulturore me prioritetet që lidhen me rininë në këto drejtime. Të mundësojë shkëmbime eksperiencash me bashki të tjera ku grupimet rinore janë më aktive.
- Të hartojë një plan veprimi lokal për rininë, ku të përmbledhen të gjitha veprimet e parashikuara në dokumenta të tjerë zhvillimorë të bashkisë, por edhe veprime të tjera të dosmosdoshme për adresimin e çështjeve rinore në fusha të ndryshme. Ky plan veprimi duhet të mbështetet në PKVR 2015-2020 (pjesë e këtyre veprimeve janë dhënë në tabelën mësipër me sugjerime për veprimet që duhet të përfshihen në buxhetin e vitit 2019 të bashkisë Fier, me fokus rininë).
- Të marrë masa që në takimet dhe dëgjesat për përfundimin e buxhetit vjetor 2019, të sigurojë pjesëmarrjen e të rejave dhe të rinjve nga grupe të ndryshme (përfshirë edhe nga grupet e pafavorizuara si Romë, Egjiptjanë, PAK, LGBTI, etj). Bashkëpunimi me rrjetin e organizatave "Zëri i të rinjve" është i domosdoshëm në këtë drejtim, sidomos për të siguruar pjesëmarrjen e të rejave dhe të rinjve nga grupet e ndryshme të sipërcituara, të rejave dhe të rinjve nga zonat rurale, etj.
- Të sigurojë që, në Bordin Këshillimor që do të ngrihet pranë Këshillit Bashkiak, të ketë përfaqësim të barabartë jo vetëm në gjini, por edhe duke respektuar karakteristika të tjera të tilla si vendbanimi, moshë, etnia, nevojat e veçanta, orientimi seksual, etj.

United Nations
ALBANIA

